

Frank ble knapt svar skyldig...

Hva vet egentlig Frank Jensen om MNA og miljøspørsmål? Vi har stilt lederen i selskapets representantskap til veggs. Han besto prøven... i all hovedsak.

SISTE SIDE

FULLDISTRIBUSJON

MNA Avisa

Midtre Namdal Avfallsselskap
7863 Overhalla

INFORMASJON TIL VÅRE ABONNENTER • Nr. 1/2001 • Årgang 5

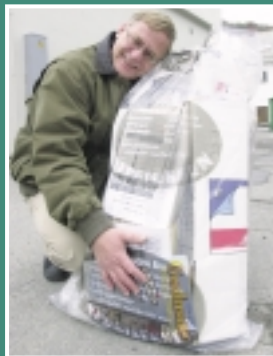
Trives med matkverna

Hans Roger Selnes er en av dem som har gode erfaringer med matavfallskverner i kjøkkenbenken. Det samme er Driftskontrollen i Namdal som nettopp har gjennomført et prøveprosjekt. Men skeptikerne har også kort på hånda: Hva vil det koste hver enkelt, er avløpet egnet, og lar det seg gjennomføre med fornuftig økonomisk resultat totalt sett? Spørsmålene er fortsatt mange. Nå tar Namsos kommune, i samarbeid med MNA og Salsnes Filter, initiativ til et fullskala prøveprosjekt for å utrede alle sider ved matavfallskverner i husholdningene.

MIDTSIDENE

SETTER PRIS PÅ ENERGI-SEKKEN!

Energisekken fra MNA skulle egentlig være en avlastningssekk for restavfall. Nå viser det seg at innholdet i sekken er i ferd med å bli ettertraktet vare – av flere grunner. MNA-leder Ulf Johnsen opplyser at når nye forbrenningsanlegg etter hvert bygges, vil innholdet i denne sekken passe som hånd i hanske. I tillegg bidrar den til å gjøre restavfallssekken lettere. Begge deler bidrar til å begrense utgiftene vesentlig.

SIDE 6-7

Papir-gøyen spanderer Flax-lodd

SIDE 7

PÅ NETT: www.mna.no

DU BRINGER!

Miljøstasjoner

Sivett-n-systemet gjør det mulig å bli kvitt flere former for miljøfarlig avfall/spesialavfall. I hver kommune er det minst en Miljøstasjon hvor slikt avfall kan leveres. Eksempler på miljøfarlig avfall er oljerester, løsemidler, sprayboks, maling, lim og lakkrester, plantevernmidler m.m. Avfallet blir sortert, og noe blir gjenvunnet, noe blir brukt som energi, mens endel blir sendt til miljømessig forsvarlig sluttbehandling i Norge eller i utlandet.

Glasscontainere

Klart og farget glass og rengjørt metallballasje kan leveres i glassøer/glasshus som finnes en rekke sentrale steder i kommunene. Dette sendes til Norsk Glassgjenvinning og blir råstoff i ny produksjon. Lyspærer, keramikk, porselen og plastflasker må ikke leveres hit. Slikt avfall pakkes inn og leveres i restavfall.

NyGammelt

Etablert i Namdals Eies og drives av MNAs medlemskommuner. Etablert med tanke på ombruk/gjenbruk. Utvikles til å bli et sentralt returpunkt for mange typer utrangerte varer som ikke bør gå til avfallsplassen. Det kan være lurt å ta en tur innom NyGammelt – både av økonomiske og miljømessige grunner.

Drikkekartong

I Namdals er det satt ut endel containere for innsamling av brukte drikkekartonger. De aller fleste skolene er med i kartongene skyldes og brettes. For å spare plass stikkes 8-12 stykker inn i en kartong. Også abonnenter som ikke har tilbud om levering av drikkekartong, kan spare plass i restavfallssekken ved å bruke denne metoden. Innsamlet kartong blir råstoff i produksjon av konvolutter, skilleark m.m.

Medisinretur

Det er etablert et eget innsamlingsystem for medisinrester. Medisiner med utgått dato eller medisiner du ikke lenger skal bruke, skal du ikke kaste sammen med restavfall eller i wc. Lever dette til apotekene eller i spesielle beholdere på legenes ventrom og i institusjoner. Dermed sikres en forsvarlig behandling.

Tekstilinnsamling

Innsamling av brukte klær/tekstiler skjer i samarbeid med Fretex (Frelsesarmeen). På grunn av avsetningsproblemer er det nå bare NyGammelt i Namdals som tar i mot klær. Klærne må være rene og hele. Knapper/gjeldis må være i orden.

VI HENTER!

Restavfall

Restavfall hentes hver tredje uke hos abonnenten. Du får hvert år utdelt 20 svarte sekker for å oppbevare restavfallet i avfallsstativ. Dette avfallet blir komprimert og emballert på Stormyra i Overhalla. Deretter blir det sendt til Umel der det utvinnes energi gjennom brenning.

Matavfall

Matavfall hentes hver uke hos abonnenten. Spesielle vannfaste poser til å oppbevare matavfallet i får du gratis i en eller flere av forretningsene der du bor eller hos renovatøren. Matavfallet legges i egen beholder i avfallsstativ. Slikt avfall blir i dag sendt til Innherred renovasjon der det blir kompostert.

Papiravfall

Papiravfall blir hentet om lag hver femte uke hos abonnenten. I papirsekken skal du legge aviser, ukeblader og annet lesestoff UTEN lim eller plast. Dette papiret blir

sendt til Norske Skog som bruker returpapiret som råstoff i ny papirproduksjon. Riktig sortert papir er ettertraktet vare.

Bleier

Barnefamilier har anledning til å levere bleier særskilt. Disse hentes vanligvis samtidig med matavfallet. Bleier legges i særskilte blanke plastposer som du får ved å henvende deg til renovatøren. Bleiene skal som hovedregel komprimeres sammen med restavfallet og leveres til energigjenvinning.

Energisekken

I og med at papirsekken ikke skal inneholde alle typer papirprodukter, får du hvert år fem gjennomsiktige energisekker. Her kan du plassere limte kataloger, konvolutter, gavepapir, brunt papir, pizzaesker og bøker. Sekken hentes samtidig med restavfallet og inneholder blir energigjenvunnet.

Tåler vi enda en kildesorteringsordning?

Jeg er litt i tvil om vi allerede nå kan starte med enda en ny ordning for kildesortering – på toppen av de ordningene vi nå har etablert.

Resultatene vi har oppnådd, spesielt på papir, gir grunn til optimisme. Abonnentene i Namdals-regionen ligger på lands-toppen når det gjelder god kvalitet på innsamlet papir!

Vi vurderer derfor i dag å starte et prosjekt der Energisekken hentes i separat innsamling. I dag går Energisekken sammen med restavfall som hentes hver 3. uke.

Da vi introduserte Energisekken, varslet vi om at det kan være aktuelt at denne hentes i egen innsamling og utnyttes bedre. I dag ser vi en tendens til at behandling av restavfall blir kostbart. Vårt restavfall går i dag til behandlingsanlegg med høye tonnkostnader, og vi ser en tendens til at behandling av denne type avfall blir stadig dyrere.

Det blir derfor viktig å se på hvilke materialer vi kan plukke ut av restavfallet som kan gi oss en billigere løsning. I dag betaler vi 600 til 700 kr/tonnet for behandling av restavfall, mens vi får betalt 600 til 700 kr pr. tonn for papiret.

Med stignende pris på behandling av restavfall, er det viktig å se etter alternativer for de fraksjonene som kan gi en billigere behandling.

I dag er Energisekken beregnet på papir og papp som ikke kan benyttes til avisepapir.

Dersom vi i tillegg lå rene plastmaterialer i denne sekken, vil dette være en enkel fraksjon å håndtere, både for materialgjenvinning og energitunyttelse.

Mengdene plast og annet papir som i dag havner i restavfallet, utgjør mer enn halvparten av volumet som i dag hentes hver 3. uke.

Dersom vi hentet Energisekken hver 6. uke og restavfall hver 6. uke, ville kostnadene ved innsamling bli de samme. Dette hadde gått bra for Energisekken. Innholdet i denne sekken er reint og tørt materiale som kan tåle denne lagringstida, mens restavfallet må hentes oftere. Dersom vi må hente oftere, vil dette bety høyere kostnader ved henting. Det er derfor viktig å finne den rette balansen hvor besparelsen ved behandling er større enn økte kostnader med innsamling.

Vårt neste prosjekt vil derfor bli å sette fokus på restavfallet og finne løsninger for både innsamling og behandling av den tørre delen av dette.

I løpet av høsten vil vi sette i gang de første forsøkene. Vi vil komme med mer detaljert informasjon om systemet. Vi håper at abonnentene har litt tålmodighet med oss og at de er med på utviklingen av systemene som har som mål å gi oss en billigere og mer miljøvennlig avfallsbehandling.

Ulf Johnsen

ULF JOHNSEN
Daglig leder

MNAs egen AVFALLS- HÅNDBOK

**Vet du hva EE-avfall er og hvordan du kan bli kvitt det?
Eller lurer du på hvor du skal gjøre av lysstoffrør som
ikke lenger fungerer?**

**Svarene på dette og forklaring på mange flere vanskelige
ord og begreper du møter i avfallsinformasjonen, finner
du som avslutning i MNAs Avfallshåndbok 2001.**

Men før du kommer så langt, presenteres det aller meste av avfallsbehandling i Midtre Namdal Avfallsselskaps håndboka. Fra renovasjons-skrifter, hente- og bringe-ordninger, via egenbehandling av våtorganisk avfall og felles-løsninger for alle til informasjon om tømmekalendrene. Dessuten er det viet en del plass til informasjon om hvordan du kan begrense mengden restavfall samt et eget kapittel om renovasjons-ordninger for bedrifter og institusjoner.

– En ganske omfattende presentasjon defter, prosjektleder Bo Pettersen?

– Ja, og i tillegg til det du nevnte er en rekke andre aktuelle temaer belyst i korfform.

– Hvorfor en slik håndbok, dere informerer jo jevnt og trutt ellers også?

– Ja, men vi har erfart at det er behov for vedvarende informasjon på de fleste områder og overfor de fleste mottakere.

– Avfallshåndboka blir ikke distribuert til alle, etter det vi forstår?

– Nei, i denne omgang er det trykket opp et begrenset opplag spesielt beregnet på egne ansatte, medlemmer av styre og representantskap, kommunens tekniske kontorer, medlemmer i de forskjellige tekniske utvalg i medlemskommunene plus en del andre personer og etater som har behov for en mer omfattende oversikt over regelverk og ordninger.

– Det finnes kanskje en del namdalinger som ønsker en slik håndbok til eget bruk?

– Det gjør det trolig, og de som ønsker det kan ta kontakt med oss, opplyser Pettersen som tar sikte på å produsere en slik avfallshåndbok jevnlig når behovet oppstår.

– Har MNA vurdert å gi ut en komprimert avfallshåndbok til alle sine kunder?

– Vi vurderer det fortløpende, men det er ikke avgjort om vi skal satse på det. Uansett er ikke tiden inne foreløpig. Det har sin bakgrunn i at avfallsordningene er i stadig endring, både på grunn av at vi finner fram til bedre løsninger selv og at vi må forholde oss til nye regler og påbud som blir vedtatt på høyere nivåer, påpeker Pettersen.

MNAs avfallshåndbok 2001 er distribuert til en rekke beslutningstakere. Ønsker du ditt eget eksemplar, kan du ta kontakt med MNA.

Renovasjonsruter i Namsos

Namsos kommune er nå delt inn i soner for innsamling av papir og restavfall. NB! Fra Lønnkorsen og nordover (Vemundvik mm) hentes matrester tirsdag. Kalendrene som viser hvilke uker avfall hentes i de ulike områdene er delt ut.

INNSAMLING AV RESTAVFALL OG PAPIR		
SONE	DAG	OMRÅDE
Sone 1	Mandag	Kattmarka – Gullholmsstranda – Gullvikmoen
	Onsdag	Gulvika – Sæterdalen – Prærien – Byåsen – Strandveien
	Torsdag	Fra Strandveien 20 til rundkjøringa, inkl. Hals og Havik, Vika
	Fredag	Skolegata – Groftekaret – Klompen – Daltrøa – Havikveien – Vemundvik og nordover
Sone 2	Mandag	Bjørum – Østbyen
	Onsdag	Overhallsveien – Namdalsveien – Svenskbyen – Hestmarka – Sarsida til Overhalla grense
	Torsdag	Hele Kleppen – Fossbrenna
	Fredag	Hoknessen – Rønningssåsen – bak Nauma – Ura/Flipplassen
Sone 3	Mandag	Namdalseid grense – Klingakorsen (Reitan – Bangsund)
	Onsdag	Klingakorsen – Dampsgakryset (Bangdalen – Prærien – Byåsen – Vestre havn – Vika – Viken
	Torsdag	Otterøya med Varpneset – Lønn
	Fredag	Dampsgakryset – Namsenbrua med Lauvhammeren
3B	Fredag	Vemundvik og nordover Papir hentes ca hver 5. uke, i uker uten restavfallsinnsamling.
MATRESTER HENTES UKENTLIG PÅ SAMME DAGER SOM TIDLIGERE		
Mandag	Kattmarka – Gullholmsstranda – Gullvikmoen – Sæterdalen – Prærien – Byåsen – Vestre havn – Vika – Viken	
Tirsdag	Sentrum – Skolegata – Daltrøa – Groftekaret – Klompen – Bjørum – Larshelmen – Vemundvik – Botnan	
Onsdag	Østbyen – Østre byområde – Svenskbyen – Kleppen – Fossbrenna – Hestmarka – Ura – Hoknes – Rønningssåsen	
Torsdag	Grense Namdalseid til og med Svea – Spillumsbruket	
Fredag	Kryss Spillumsbruket – Overhalla grense/Namsenbrua Otterøya – Lønn – Hals – Havik – Varpneset Kafeer, restauranter, institusjoner med oftere tømning.	

MNA i 2000

Midtre Namdal Avfallsselskaps årsberetning er tilgjengelig hos teknisk etat i de forskjellige medlemskommunene. Nedenfor gjengir vi i kortform en del av de sentrale punktene i beretninga:

- X** Selskapet har 10 fast ansatte medarbeidere, omsetninga er drøye 35 millioner kroner og resultatet er drøye 2 millioner kroner.
- X** All innsamling og transport i de forskjellige kommunene er satt bort på entrepriser med varighet på 5 til 7 år.
- X** Mengden avfall mottatt på Stormyra i Overhalla er 15 230 tonn, en nedgang i forhold til 1999 på 3,3 prosent. Mengden avfall til deponi er 679 tonn, en nedgang i forhold til året før på hele 64,4 prosent.
- X** Andelen avfall som går til deponi utgjør 4,3 prosent av de totale mengdene som håndteres. Et meget tilfredsstillende tall, både av hensyn til at mer enn 95 prosent går til forskjellige former for material- eller energigjenvinning og at selskapet unngår kostbare gebyrer til staten på deponering. I tillegg innebærer så lav deponering at Stormyrs levetid kan forlenges vesentlig.
- X** Avfallet som blir deponert fordeler seg på 12 prosent asbest, 35 prosent bedriftsavfall og 53 prosent privat avfall levert på Stormyra.
- X** Materialer til energigjenvinning har slik vektmessig fordeling: Brennbart avfall fra bedrifter 61 prosent, restavfall fra renovasjonsbil 26 prosent og trevirke 13 prosent.
- X** Materialer til materialgjenvinning har slik vektmessig fordeling: Kompost 74 prosent, metall 3 prosent, papir 17 prosent, papp 3 prosent og glass 7 prosent.
- X** Eksterne miljøpåvirkninger fra MNAs virksomhet knytter seg til utslipp av sivegavn og metangass fra deponiet. Utslippene ligger innenfor de rammer som er gitt i konsesjonen.
- X** Årsregnskapets inntekts-side ligger helt i tråd med budsjett. Utgiftssida ble lavere enn budsjettet. Lavere forbruk innen personal, transport og anlegg/prosjekter er årsaken til overskuddet på 2 millioner kroner.

Morgen i et eld

Nysgjerrig på heimekompostering?

MNA får fra tid til annen forespørsler om heimekompostering. Informasjon om dette vil nå bli satt bedre i system. MNA har nemlig inngått en avtale med Miljøheimevernet som har både kompetanse og erfaring på området. Måsetinga er å arrangere kurs når behovet er klarlagt. Er du en av dem som gjerne vil vite mer om/starte med heimekompostering, bør du ta kontakt med teknisk etat i din kommune. De vil sørge for at MNA får informasjon om når interessen er så stor at kurs kan planlegges/avholdes.

Hans Roger Selnes er en av dem som har prøvd ut systemet med matavfallskvern hjemme. Både han og resten av husholdninga er godt fornøyd med systemet.

– Matkverna går som ei klokke, jubler den entusiastiske avfallsabonnenten.

– Når vi ønsket en slik løsning for matavfallet vårt, har det flere årsaker. For det første har jeg sett slik utstyr i effektiv bruk for om bord i båter. For det andre tror jeg septiken har godt av kvernet matavfall og for det tredje passer det godt for meg som er makelig anlagt. Det tar jo omtrent null tid å kverne avfallet! slår Hans Roger Selnes fast. Driftskontrollen i Namdal hadde, som du forstår, skaffet seg en interessert og oppdatert debattleder i Selnes da prøveprosjektet ble satt under lupen forleden. Vann- og avløpsansvarlige i MNA-kommunene, fylkesmannens miljøvernavdeling, Forbrukerrådet, MNA og politikere var invitert for å høre erfaringene fra prøveprosjektet. Bare politikerne var fraværende, og de gikk dermed glipp av viktig informasjon som vil være med på å danne beslutningsgrunnlaget for denne delen av framtidig avfallsbehandling.

SYSTEMET

Kverning av matavfall i husholdningene er et alternativ til dagens ordning med sortering av matavfall i papirposer med ukentlig henting av renovatøren. Matavfallet fraktes i dag til Skjørdalen i Verdal der det blir kompostert. Ved montering av matkvern i kjøkkenbenken kan det aller meste av matavfallet i husholdninga kvernes og skylles ut i det eksisterende avløpet. Matavfallsposene vil være en saga blott. Det samme gjelder sjenerende lukt i matavfallsbeholderen, både på kjøkkenet og utendørs. Erfaringene viser dessuten at slamkvaliteten i renseanleggene blir bedre.

ØKONOMIEN

Anskaffelse av matkverner i vanlige husholdninger koster om lag 4.000 kroner. I tillegg går det med litt mer vann i forbindelse med skyllinga. Strømførbruket er svært lavt. Ei kvern har en antatt levetid på fra 10 til 15 år. På plussida økonomisk sett er besparelsene til transport det vesentlige. Det antyder en kostnadsreduksjon på 3–400 kroner pr. abonnent. Hvert år. I tillegg unngår man kostnadene ved levering av matavfall til kompostering.

Andagens løsning I gammelt hus...

I et 100 år gammelt hus på Hals utenfor Namsos bor Hans Roger Selnes og familien. Huset har et eldgammelt kjøkken og en like eldgammel utslagsvask. Inni den vaskebenken finner du en ett år gammel matkvern. Den tar seg av stordelen av det våtorganiske avfallet familien etterlater seg.

Asbjørn Engen (til høyre) og Tomas Haugum ved Driftskontrollen i Namdal har vært primus motor i prøveprosjektet med matkvern. Etter deres oppfatning bør langt flere investere i matkvern til noen tusen kroner.

GAMMEL METODE

Kverning av matavfall direkte til avløpsnettet fra kjøkkenbenken er egentlig ingen nyhet. Systemet har vært brukt i 60 år i USA. I mange land, blant annet i Norge, har det vært stor skepsis mot systemet. Så sent som for ti år siden gikk SFT i bresjen for å forby import, salg og bruk av kjøkkenkverner i Norge. I dag er holdninga mer nyansert. Fylkesmannen, som lenge har vært skeptisk til matkverner, vender ikke lenger tommlen entydig ned. Årsaken til at statens forlengede arm i fylkene har vært negativ er hovedsakelig at Fylkesmannen mener

at det allerede finnes gode løsninger for matavfallet og at avløpsnettet mange steder har for dårlig kapasitet og kvalitet. Dagens regler innebærer imidlertid at kommunene står fritt i forhold til avløpnes utslipp så lenge ingen klager. Og flere kommuner i Namdalen vurderer nå sterkt å satse på matavfallskverner. I alle fall hvis fagfolkene innen vann og avløp får det som de ønsker.

IKKE BARE HALLELUJA

Prosjektleder Bo Pettersen i MNA var usikker på om matavfallskverning er en bedre ordning enn dagens kilde-

sortering med kompostering av matrestene. Komposterte matrester er et anerkjent jordforbedringsmiddel som kan erstatte en god del bruk av kunstgjødsel. Kompostering av matrestene er helt i tråd med de vedtatte strategier for avfallsbehandling. Selv om kloakkslam delvis blir kompostert, er bruksområdet for komposterte matrester større enn for kloakkslam. Videre stilte han spørsmål ved anskaffelses- og installasjonskostnadene som ikke er skikkelig klarlagt. Dessuten vektla Pettersen forutsetninga om at hele områder enten må bruke kvern eller drive heimekompostering om transportbehovet skal begrenses.

På plussida trakk han fram at systemet vil være enkelt og bekvemt for mange.

I FEIL RETNING

Arnfinn Monsen, leder av Forbrukerrådet i Nord-Trøndelag, stilte et stort spørsmålstegn ved at vi stadig etterspør tekniske løsninger på alt mulig. Hvor bekvemt skal alt egentlig være? Er det riktig at vi skal være storforbrukere av vann? Er det ikke bedre å kompostere heime, uten behov for transport, rensing og investering i kverner? Vil bondene

egentlig ha sluppet fra renses-anleggene? Er hele poenget med matkverner at noen har funnet et produkt som kan selges? Forbrukerrådslederen hadde dessuten oppfattet signalene om at det var på trappene et EU-direktiv med forbud mot å kverne matavfall og la det gå i avløpet. Det var dermed kanskje ikke lurt å gå for fort fram, signaliserte han.

Debattleder Hans Roger Selnes måtte medgi at han absolutt hadde sansen for tankeskorsene Monsen tok opp. Men likevel ikke så mye at han ikke med god samvittighet senere på kvelden stappet matavfallet i kverna hjemme og skrudde på... Akkurat det kan bli en del av hverdagen for flere namdalinger i tida som kommer.

PILOTPROSJEKT I NAMOS?

Etter år etter at Driftsassistenten i Namdal tok initiativ til å gjennomføre et prøveprosjekt med kverning i matavfall, foreligger det nå planer om å videreføre arbeidet med å teste de forskjellige sidene av behandling av våtorganisk avfall fra husholdningene.

Teknisk etat i Namsos kommune er i ferd med å utrede rammene for et fullskala pilotprosjekt. I samarbeid med MNA, Salsnes Filter og Driftsassistenten i Namdal ønsker Namsos kommune å finne svar på en rekke spørsmål knyttet til slik håndtering av matavfall. Prosjektet vil bli søkt knyttet opp mot nasjonale forskningsprogram innen vann- og avløpssektoren, noe som kan få Landbruksdepartementet til å bidra økonomisk til gjennomføring. 275 boliger på Gullholmstranda er utpekt som prøveområde. Dette har sammenheng med at boligfeltet har separat avfallsnett og nytt rensesanlegg med avanningsystem. Konkret innebærer prosjektet blant annet at det vil bli montert avfallskverner i private boliger. Matavfallet vil så bli ført via avløpsnettet til rensesanlegget – i stedet for som i dag hvor slikt avfall hentes ukentlig med bil for å bli fraktet til komposteringsanlegg i Verdal.

GEVINSTER!

Pilotprosjektet som er tenkt å være i ett år, har som hovedmål å bedre slamkvaliteten og oppnå andre positive miljøeffekter i tillegg til å redusere transportkostnadene vesentlig.

Prosjektbeskrivelsen pekes det på en rekke andre delmål:

1. Redusere luktelempene for abonnentene (i kjøkkenbenken) og utendørs (i den varme årstid).
2. Bedre renovatørens arbeidsmiljø og redusere faren for smittespredning.
3. Redusere energiforbruket ved transport av våtorganisk avfall.
4. Opparbeide kunnskap om bruk av avfallskvern, påvirkning av avløpsnettet, tilpassing av renseteknologi og tiltak for å hindre uønsket/økt påvirkning av det ytre miljø.
5. Forbedre slamkvaliteten – med varedokumentasjon fra sentralt komposteringsanlegg.
6. Overvåking og dokumentasjon av ledningsnett for avløpsvann.
7. Avklare alle formalia, risiko, ansvarsforhold med matavfall ved å innføre avfallskvern som en del av den tvungne renovasjonen i kommunen.
8. Spre resultatene av prosjektet til andre.

Populært i storhusholdningene

Syke- og aldersheimen i Overhalla og Grong har deltatt i prøveprosjektet med matkverning. Med meget godt resultat. Brukerundersøkelsen viser at ingen av de involverte ønsker seg tilbake til (gamle dager). Matavfallskverna innebærer at ingen matrester blir lagret i kjøkkenbenken. Kilden til fukt og forråtnelse er fjernet. Arbeidsmiljøet er bedre og ressursbruken mindre, er konklusjonen. En vurdering av økonomien i prosjektet viser at hele investeringa er tjent inn på et par år. Også Næringsmiddelkontrollen i Namdal har vurdert matavfallskvern i disse storhusholdningene. De har utelukkende positive anmerkninger.

Hjertesukk fra renovatøren

Våre renovatører opplever fra tid til annen avfallshåndtering hos abonnentene som medfører problemer. Vi formidler derfor følgende hjertesukk om enkelte av problemene som kan kalles «gjengangere»:

OM AVFALLSHENTING: Avfall må være klart for henting klokka 07.00 om morgenen. Om du har problemer med dette, kan du enten plassere stativet så nært vegen at du slipper å sette fram sekken, eller du kan anskaffe en hjulbeholder som du triller fram kvelden for henting.

OM OVERFYLTE AVFALLSBEHOLDER: Renovatørene finner iblant sekker som er vesentlig tyngre enn maksimumsgrensa på 25 kilo. Disse vil kunne bli satt igjen, eventuelt gjort lettere ved at lett tilgjengelige bæreposer blir satt igjen.

OM PlassERING AV AVFALLSSTATIV/BEHOLDER: For å få renovasjonen til å fungere ordentlig er det viktig at stativene plasseres så nært vegen som praktisk mulig, og at de er synlige for renovatørene.

NYGAMMELT ELLER STORMYRA?

Miljøtorget ved NyGammelt i Namsos fungerer stort sett etter planen. Der kan du levere pent brukte kler, metall- og glassemballasje, drikkekartong og papp. Vindugglass og isopor kan leveres på Stormyra (Sandmoen). Når det gjelder hvitevarer, har kommunene egne mottak. Ta nettpost med teknisk etat i din kommune om du ønsker mer informasjon om sted og åpningstider.

GRØNT LYS FOR GRØNT FLAGG

Miljøproblemene kjenner ofte ingen landegrens – og det er heller ikke store nasjonale forskjeller på de grunnleggende utfordringene i miljøspørsmål. Erkjennelsen av at slike spørsmål dessuten er sektorovergrepene, er noe av bakgrunnen for bredere internasjonal satsing på miljøbevissthet.

For kort tid siden gikk startskuddet for et nytt miljøprosjekt: GRØNT FLAGG – GRØNN SKOLE. Dette er den nasjonale delen av det europeiske Eco-School-prosjektet. Deltakerne skal arbeide med temaene vann, kretsløp (avfall/gjenvinning) og energi.

Deltakerne i prosjektet vil være skoler over hele Europa. I Nord-Trøndelag og Namdalen vil elever i grunnskolene ta for seg de sammene temaene som skoler i utlandet.

Foreløpig er det ikke helt klart hvilke lokale skoler som vil arbeide med prosjektet, men rammeforutsetningene er fastlagt:

1. Det skal etableres et Miljård ved skolen.
2. Miljårdet skal utarbeide en Miljøhandlingsplan.
3. Miljøhandlingsplanen skal fastsette 5 mål for miljøarbeidet ved skolen samt se på hvordan miljøarbeidet skal inngå i undervisninga.
4. Det skal utarbeides Miljøordregler for hvert av de aktuelle tema.
5. Det skal arbeides med ett nytt tema hvert år.
6. I tillegg er det en forutsetning at minst 15 prosent av skolens elever skal delta.

Disse kravene skal gi ramme for arbeidet med Grønt flagg og skal sikre kontinuiteten i skolens miljøarbeid. Innholdet i Grønt flagg-arbeidet blir satt i sammenheng med skolens og lokalsamfunnets øvrige liv. Poenget er at elevenes læring skal føre til handlinger som skal bidra til å forbedre miljøet i skolen, i hjemmet og i samfunnet for øvrig. Målsettinga er dessuten at de kravene som ligger til grunn i Grønt flagg skal bidra til at elevene, og de ansatte i skolen, skal kunne ta miljømessig riktige valg for framtidig livsstil. I Nord-Trøndelag vil en del skoler få tilbud om å bli med i dette spennende opplegget i samarbeid med kommune og avfallssekskap.

MNAvisa vil følge dette arbeidet på nært hold når det kommer i gang.

Den som sorterer mye sparer penger

Hvor skal MNA levere innsamlet avfall i framtida? Hvor mye hensyn skal vi ta til kostnadene? Hvilken vekt skal det legges på miljøhensyn? Hvor godt kan vi forvente at abonnentene vil sortere?

MNA-ledelsen vil overvåke utviklinga på avfallssektoren med argusøye i tida framover. Det gjelder å treffe de rette valg, både av hensyn til økonomien og av hensyn til miljøet.

– Etter at leveringsstopp er innført ved energigjenvinningsanlegget i Umeå, sendes restavfallet fra MNA til Skjördalen i Verdal der det blir deponert. Matavfall fra vårt distrikt blir kompostert på samme sted. Begge disse avfallsfraksjonene betaler vi for å få levert. Sortert papir fra Namdalen er imidlertid ettertraktet vare – og gir god økonomi ved levering til returpapir-fabrikken i Skogn. Det er situasjonen akkurat nå for de vanligste avfallstypene, opplyser daglig leder Ulf Johnsen. Når MNA alliger på været, har det sammenheng med at flere nye forbrennings- og energigjenvinningsanlegg er på trappene også i Norge, kanskje også i Namsos. – Det er flere typer slik anlegg, understreker Johnsen.

Noen av dem er rene forbrenningsanlegg uten særlig energigjenvinning, andre vil satse på å hente ut mye energi av avfallet.

– Hvilket betyr hva i klartekst for den jevne namdaling?

– Svaret på det må deles i to: Økonomisk og praktisk. Alternativt med deponering av restavfallet slik vi har det akkurat nå, er klart dyrest. Alternativt med ren forbrenning er noe rimeligere. Forbrenning i anlegg med høy energigjenvinning er gunstig økonomisk.

– Litt mer konkret?

– Målet er minst mulig blandet restavfall. Hovedsakelig fordi dette er dyrt å bli kvitt. Ingen mottaksanlegg vil ha bløtt, samfengt og lullekuttet avfall som brenner dårlig – uten å kreve skikkelig betaling. Vi må derfor bli flinkere til å unngå at våtorganisk avfall, altså matavfall, havner i restavfallssekken.

– Vi forstår at avfall med høy brennverdi er målsettinga framover?

– Nettopp! Avfallsmarkedet etterstør allerede tørt avfall med høy brennverdi.

– Betyr dette at innholdet i Energi-sekken fra MNA allerede er sikret god avsetning?

– For å si det mildt, ja. Tidligere enn vi trodde er innholdet i denne avlastings-sekken for restavfall i ferd med å bli en skikkelig ressurs, ene og alene fordi brennverdien er veldig høy. Dessuten kan dette avfallet lagres over tid.

– En liten repetisjon om Energi-sekken, Johnsen?

– Da namdalingene for ikke lenge siden begynte å levere sortert papir, var det en forutsetning at limte kataloger, gavepapir, pizzaesker og konvolutter ble holdt unna og plassert i Energi-sekken. Årsaken var at det ikke kunne behandles ved returpapirfabrikken i Skogn.

PLASTSEKK TIL BESVÆR?

Savner du årets tildeling av ENERGISEKKER fra MNA, skylder vi deg en forklaring og en oppløring.

Ved en feil hos produsenten har de gjennomsiktige ENERGISEKKENE fått feil påtrykk. Der det skulle stått ENERGISEKKER og informasjon om ønsket innhold, står det som mange har oppdaget: Gode miljøtips.

MEN; sekken er og skal brukes som ENERGISEKK

Vi benytter derfor anledningen til å repetere reglene for pappersortering og bruken av de to aktuelle sekkenne.

Den gode gamle papirsekken skal inneholde aviser, ueklad, reklame og annen lesestoff uten lim eller plast. Papirsekken hentes ca hver femte ute og innholdet selges med god fortjeneste til returpapirfabrikken på Skogn.

ENERGISEKKEN er et tilbud til deg for å spare plass i restavfallssekken.

Når ENERGISEKKEN er full, settes den fram ved siden av den ordinære restavfallssekken når denne skal hentes.

ENERGISEKKEN er det rette stedet for:

- LIMTE KATALOGER
- KONVOLUTTER
- GAVEPAPIR
- BRUNT PAPIR
- PIZZAESKER
- BØKER

Innholdet i denne sekken skal gå til energigjenvinning.

Flere besøk på nettstedet

Stadig flere av våre MNAs abonnenter og andre oppsøker www.mna.no.

Hva de forskjellige brukerne etterspør av informasjon er ganske sammenfallende med henvendelser til MNA via telefon.

Tømmekalenderen har jevnlig besøk, og det samme kan sies om antall treff når det gjelder hente- og bringeordninger generelt.

Bruken av nettstedet er for øvrig størst midt på dagen og midt i uka, viser statistikken.

I tida framover vil informasjonsmengden på nettstedet bli utvidet og vi vil i større grad legge ut informasjon om nyheter om selskapets virksomhet.

Fellesløsninger under lupen

Forsøksordning med felles avfallsstativ i en del tette bolig-områder er under vurdering. Enkelte steder har dette tilbudet fungert godt, andre steder viser innsamlingsmengdene at det blir vesentlig mer avfall enn antall husstander skulle tilsa. Dessuten viser det seg at kvaliteten på returpapiret er dårligere der det er fellesløsninger. MNA legger som mange vil vite igjen informasjon der sorteringsa er

mangelfull. Renovatørens problem er at de ikke vet hvem som har manglende kunnskap om systemet – de vet altså ikke hvem som er rette mottaker for slik informasjon. MNA har derfor sett seg nødt til – i forståelse med abonnentene – å avslutte fellesløsningene enkelte steder og i stedet plassere ut tradisjonelle sorteringskåper eller hjul-beholdere også i tette bolig-

områder. Utover forsømeren vil vi vurdere fellesløsninger kontra mindre stativ/beholdere på steder der kvaliteten og mengden på avfallet ikke er tilfredsstillende.

Sorteringsordning med mange vinnere

Etter et drøyt år med papirsortering i MNAs område, er det ugenkkelig klart at namdalengene har bevisst at de er i stand til å sortere bedre enn andre nordmenn. Mens papir i andre deler av landet må innom egne sorteringsanlegg for det kan tas i bruk til papirgjenvinning, sorterer namdalengene ved kilden – hjemme hos seg selv.

Det betyr at vi unngår kostnadene med ekstra sortering for levering. Som du kanskje vet betyr dette en besparelse på innpå en million kroner årlig totalt sett. Innsatsen i de tusen hjem er derfor med på å holde renovasjonskostnadene i sjakk.

Det papiret som MNAs abonnenter leverer til Norske Skogs returfiberanlegg på Skogen, er gjenstand for stadige undersøkelser hos mottakeren. Etter en god start i fjor, viser førskete rapporter fra Norske Skog at kvaliteten er oppsiktsvekkende god, fra alle deler av MNAs område. Uloskett innhold i papirsekken, i hovedsak plast, ligger vesentlig lavere enn det som kan godtas.

Det betyr topp pris på returpapiret. Mange av våre abonnenter har derfor mottatt en hyggelig anerkjennelse fra våre renovatører som henter papiret. Og noen har vært ekstra heldige – de er trukket ut som vinnere av Papirgøyens Flax-lotteri. I løpet av årets tre første måneder har følgende dyktige sortere fått 10 Flax-lodd hver: Arnis Moe, Augen Klette og Karl Storvold, alle Rorvik, Bård Are Vold og Marit Grongstad fra Overhalla, Kjellaug Valskrå og Grethe Bye i Grong samt Liv Morkemo og Ragnald Otterbekk i Namsos.

Ordninga med premiering av dyktige abonnenter vil fortsette. Jevnlige vil våre dyktige renovatører legge igjen en hilsen når de ser at papirsekken inneholder riktig sortert returpapir. Sender du oss i MNA denne lappen, kan du også få en hyggelig påskjøning. Er du i tvil om hva som skal til, repeterer vi at Papirsekken skal inneholde aviser, ukeblader og annet lesestoff UTEN lim eller plast. Konvolutter, limte kataloger, pizzaskeer, brunt papir og gavepapir skal du fortsatt legge i den gjennomskitete Energisekken. Papirsekken vil som før bli hentet om lag hver femte uke, mens Energisekken kan settes fram til henting samtidig med at det er tid for å levere restavfall.

Forskjellen mellom god og dårlig sortering av papiret fra Namdalen utgjør hele 1.000 kroner – pr. tonn!

Innholdet i Energisekken blir ettertraktet vare etter hvert, påpeker Ulf Johnsen, daglig leder i Midtre Namdal Avfallselskap. Dessuten vil utvidet bruk av denne sekken føre til mindre restavfall. Også det er svært viktig for å holde utgiftene nede for abonnentene.

Men innholdet i Energisekken er, som navnet sier, fullt av energi. Derfor planlegger vi nå utvidet bruk av denne sekken, trolig med jevnlig henting hos abonnenten. Når dette blir innført, skal vi også legge plast i denne sekken. Plast har høyt energinhold og egner seg godt til forbrenning. Dessuten blir det mindre i restavfallssekken. Det er en overordnet målsetting, påpeker MNAs daglige leder.

– Menigmann vil kanskje anvende at nå begynner avfallsbehandlingen å bli vel infløkt?

– Vi har full respekt for våre abonnenter. Det er på vegne av dem vi leter etter de beste løsningene, økonomisk, praktisk og miljømessig. Og det er nå en gang slik at de som sorterer best, slipper med lavest avfallsgebyrer. At vi i framtida fortsatt må legge en del arbeid i riktig avfallsordning, er bare å ta til etterretning. MNAs oppgave blir å legge til rette for enkle og effektive løsninger. Den jobben skal vi greie uten å pålegge våre abonnenter stor arbeidsbyrde, lover Ulf Johnsen.

Tett på lederen i MNAs representantskap

Navn: Frank Jensen

Bosted: Krabbstumarka i Overhalla

Husholdning: 2 personer

Sivilt yrke: Ordfører
Leder i representantskapet i Midtre Namdal Avfallsselskap

Hva er din viktigste oppgave som leder i representantskapet i MNA?

Vedta langsiktige planer for virksomheten og sørge for at de blir fulgt opp.

Komposterer du selv?

Har gjort det i ett år, med gode erfaringer. Er overrasket over hvor fort omdanninga har gått. Rosebedet nytter godt av kompostmassen.

Bør renovasjonsavgifta differensieres?

Nei. Det blir altfor vanskelig å få til en differensiering som kan fungere 100 prosent rettferdig.

Hvor står nærmeste miljøstasjon, og hva kan du levere der?

200 meter fra kontoret og en kilometer hjemmefra på den gamle Shell-stasjonen i Overhalla. Glass og hermetikkbokser kan leveres i glassbeholderen og malingsrestar etc i den andre delen.

Hva skal Energisekken brukes til?

Papp og papir med lim som ikke kan gå i papirkassen.

Har du noen gang levert gjenstander/kjøpt noe på NyGammelt?

Ikke kjøpt – bare sett.

Hva er Lokal Agenda 21?

En lokal forlengelse av Fredrikstad-erklæringen som går på miljøplanlegging i kommunene. Overhalla er godt i gang med arbeidet og vi sertifiserer dessuten bedrifter til å bli miljøfyrtårn.

I hvilken grad kildesorteres avfall på din arbeidsplass?

Vi har en firedelet ordning; matavfall, energisekker, papir og annet avfall.

Hva er nett-adressen til Midtre Namdal Avfallsselskap?

www.mna.no (Korrekt.)

Hva er Skvett'n?

Det er en tykk figur. Er den også MNAs miljølogo? Forbinder den med maling... (Korrekt svar: Symbol for innsamling av spesialavfall eller miljøfarlig avfall. Felles figur for store deler av landet.)

Har folkevalgte nok kunnskap om MNA?

Nei, det er nok blandet. Det er generelt litt for lite debatt om MNA. Kunnskap om avfallsselskapet er viktig når kommunale avfallsplaner skal utredes og gjennomføres.

Hva har overrasket deg mest i positiv og negativ retning i vervet som leder i representantskapet?

Som «gammel politiker» var jeg med på å opprette Sandmoen. I ettertid er jeg gledelig overrasket over hvor lite, bare 3–4 prosent, som blir deponert. Det betyr mye for Overhalla og Namsen. På minussida vil jeg trekke fram at altfor få driver med kompostering. Synes generelt at det er viktig å resirkulere mest mulig selv.

Bør det bygges energigjennvinningsanlegg i Namsos?

Ja!

Er bensinavgifta for høy?

Både ja og nei. På 60-tallet passerte bensinprisen en krone. Da var gjennomsnittslønna 15.000 kroner. Nå er gjennomsnittslønna snart 20 ganger høyere... Samtidig har jeg sansen for argumentet om at oljelandet Norge bør ha lavere priser enn de som ikke har olje. Det er dessuten et tankekors at vi bruker mer penger på bil og bensin enn på mat. Vi skulle vel ha syklet mer.

Der sitter jeg imidlertid i glasshus... Men, det som ER et problem er at høye drivstoffpriser går ut over transportnæringa som konkurrerer med virksomheter i utlandet som slipper billigere unna. Kanskje skulle prisen vært mer differensiert?

Hva heter miljøvernministeren?

Siri Bjerke.

Bretter du melkekartonger?

Nei. Når kartongen er tom, brukes den delvis som beholder for elgjøttkaker. Deretter går den til oppretning.

Hvor mye penger kan MNA tjene pr år på å levere riktig sortert papir til returpapirfabrikken på Skogn?

Husker ikke helt... 300.000 kroner? (Korrekt svar: En million ved god sortering.)

Hvor ligger Matmortaust?

Vet ikke. (Korrekt svar: Mottaksplass for avfall/miljøtorj i Nærøy.)

Hvor mange engangsgrillere selges årlig i Norge? Mange! 700.000?

(Korrekt svar: Over en million.)

Hvilket stoff er Fjellreven ryggsekk hovedsakelig laget av?

Kunnsfiberstoff... presenning... (Korrekt svar: I all hovedsak av gjenvunnet plast.)

Hvor mange kilo postkassereklame får du hvert år?

100 kilo. (Korrekt svar: Om lag 20 kilo.)

Hvilken type patroner brukes under jakta?

Jeg går bare på storviltjakt og bruker dermed bly.